

Κατακλυσμός στην Αμμόχωστο

Σήμερα- έστω και ολίγον καθυστερημένα- ως ξαναζωντανεύουμε μέσα μας τις εκδηλώσεις του Κατακλυσμού που έχουν σχέση με τη θάλασσα και να φέρουμε στη μνήμη μας συνήθειες και εκδηλώσεις της ζωής των κατοίκων της πόλης του Ευαγόρα. Τότε στις καλές και όμορφες εκείνες μέρες που η πόλη των Βαρωσίων ήταν το κέντρο όλης της επαρχίας Αμμοχώστου. Τότε που όλοι από την πόλη και τα γύρω χωριά ξεκινούσαν με τις οικογένειές τους ή με τους φίλους τους, για να πάνε στην παραλία της Αμμοχώστου, για να διασκεδάσουν και να περάσουν ευχάριστα το διήμερο του Κατακλυσμού.

Εν πρώτοις, ναυτικοί αγώνες

Υπεύθυνο για τη διοργάνωση των εκδηλώσεων αυτών ήταν το Δημαρχείο και ένα μεγάλο μέρος από τις εκδηλώσεις αυτές έπαιρναν οι ναυτικοί αγώνες. Γινόταν τότε με δημοσίευση στις εφημερίδες και όποιος ήθελε να πάρει μέρος στους αγώνες πήγαινε και το δήλωνε. Οι βάρκες που χρησιμοποιούσαν ήταν αυτές που χρησιμοποιούσαν οι επαγγελματίες -ψαράδες και που ήταν όλες με πανιά. Μόνο το Λιμεναρχείο είχε βάρκες με μηχανή.

Οι διαγωνιζόμενοι δανείζονταν τις βάρκες από τους ψαράδες που τις παραχωρούσαν με ευχαρίστηση, γιατί ήταν και μια ευκαιρία να φανεί η ταχύτητα της βάρκας τους.

Ένιωθαν μάλιστα περήφανοι, όταν η βάρκα τους ερχόταν πρώτη. Στους αγώνες οι πιο πολλοί διαγωνιζόμενοι ήταν ψαράδες.

Πριν γίνει η εκκίνηση οι διαγωνιζόμενοι παρέδιδαν τα κουπιά και η επιτροπή και οι αφέτες πήγαιναν και έκαναν έλεγχο στις βάρκες που θα έπαιρναν μέρος

στους αγώνες, για να βεβαιωθούν ότι δεν υπήρχαν κουπιά μέσα σ' αυτές. Κατά τη διαδρομή υπήρχαν κριτές που επιτηρούσαν από κοντά τους διαγωνιζόμενους και υπήρξαν πολλές φορές αθλητές που αποκλείστηκαν από τους αγώνες, γιατί εμπόδισαν άλλη βάρκα κατά τη διαδρομή. Η επιτήρηση γινόταν με άλλες δύο βάρκες που είχαν μηχανή. Η εκκίνηση γινόταν από το Φάληρο και έπρεπε να πάνε οι βάρκες μέχρι την Καμήλα και να επιστρέψουν. Εκεί στην Καμήλα υπάρχει μια σημαδούρα και οι βάρκες έπρεπε να περάσουν διαμέσου της σημαδούρας και της Καμήλας, για να φανεί η επιδεξιότητα των διαγωνιζομένων.

Καμήλα είναι ένας βράχος μέσα στη θάλασσα. Είχε το σχήμα της καμήλας και βρίσκεται στο Ν.Α. του κέντρου Φαλήρου και σε απόσταση 600 περίπου μέτρων από την ακτή. Ονομάστηκε έτσι, γιατί παλιά είχε το σχήμα της Καμήλας. Σήμερα δε μοιάζει με καμήλα, γιατί την έκοψαν οι Άγγλοι βάζοντας την στόχο κατά τις ασκήσεις τους κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Οι νικητές δεν έπαιρναν κύπελλα ή μετάλλια, αλλά μπουκάλες κονιάκ ή χρηματικά ποσά που τα πρόσφεραν πολίτες. Τα ποτά τα πρόσφεραν εταιρείες.

Αγώνες κολύμβησης

Κολυμβητικοί αγώνες γίνονταν από τα πολύ παλιά χρόνια. Γίνονταν τα πιο κάτω αγωνίσματα:

α) Υποβρύχια κολύμβηση. Εκεί στη Γλώσσα έστηναν μια εξέδρα που η μισή στηριζόταν στην ξηρά και η άλλη μισή στη θάλασσα. Από την εξέδρα αυτή βουτούσαν στο νερό και νικητής ήταν εκείνος που διένυε μεγαλύτερη απόσταση κάτω από το νερό.

Η πορεία είχε κατεύθυνση προς τους βράχους απέναντι από τη Γλώσσα.

β) Κολύμβηση. Όλοι οι διαγωνιζόμενοι βρίσκονταν πάνω σε βάρκα μέσα στη θάλασσα. Μόλις άκουαν το σφύριγμα έπεφταν στο νερό. Ανάλογα με την απόσταση του αγώνισματος ετοποθετούντο δύο σημαίες σε ευθεία γραμμή παράλληλα με την αφετηρία. Όποιος περνούσε πρώτος την ευθεία που σχημάτιζαν οι δύο σημαίες ερχόταν πρώτος. Στους κολυμβητικούς αγώνες έπαιρναν μέρος παιδιά κάτω των 14 ετών στα αγωνίσματα των 50, 100 και 200 μέτρων και άνδρες στα 50, 100, 200 και 800 μέτρα.

Κωπηλασία και ολισθηρός ιστός

Γίνονταν επίσης και αγώνες κωπηλασίας. Σ' αυτούς τους αγώνες έπαιρναν μέρος μονόξυλα με έναν κωπηλάτη και βάρκες με δύο ή με τέσσερα κουπιά. Οι διαγωνιζόμενοι πήγαιναν στην Καμήλα ή τους τραβούσαν με βάρκα με μηχανή και τους έπαιρναν εκεί, για να μην κουραστούν. Κατά τη διαδρομή έπρεπε οι κωπηλάτες να περάσουν ανά μέσα από δύο σημαίες. Νικητής ήταν αυτός που έφτανε πρώτος στη Γλώσσα.

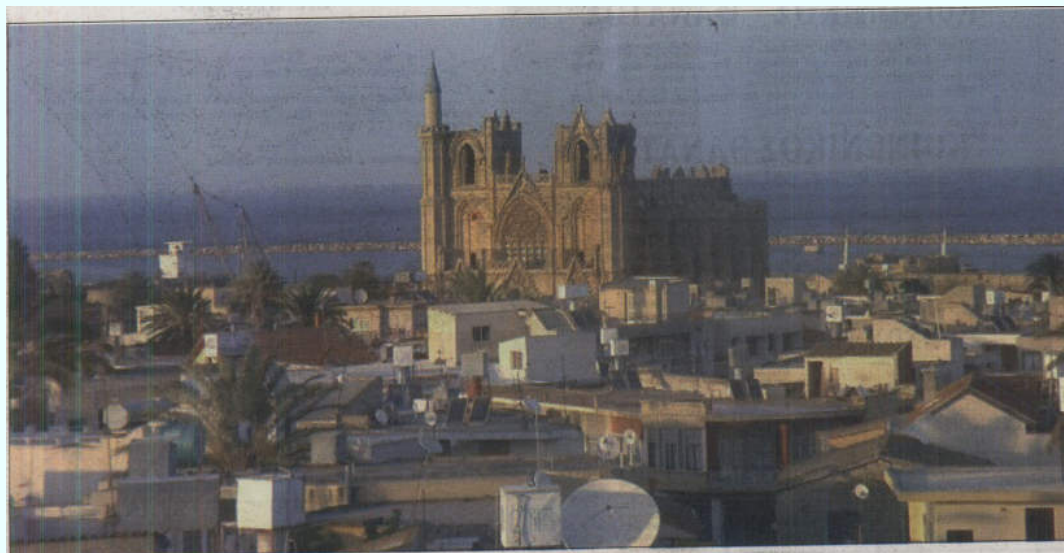
Ένα άλλο αγώνισμα που γινόταν μέσα στις εκδη-

λώσεις του Κατακλισμού ήταν το αγώνισμα του "ολισθηρού ιστού". Ολισθηρός ιστός ήταν ένα στύλος ξύλινος που είχε τις διαστάσεις ενός ηλεκτρικού πασάλου. Ο στύλος αυτός ετοποθετείτο οριζόντια και σε ύψος ενάμισι μέτρο πάνω από το νερό. Η μιά του άκρη ήταν στερεωμένη πάνω σε ένα χοντρό ξύλινο διχάλι στην παραλία και η άλλη άκρη πάνω σε ξύλινη βάση μέσα στο νερό. Έτσι ο μισός στύλος ήταν πάνω από την ξηρά και ο άλλος μισός πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας. Στην άκρη του ιστού μέσα στη θάλασσα έβαζαν μια σημαϊούλα.

Άλειφαν τον ιστό με γράσο και οι διαγωνιζόμενοι έπρεπε να περπατήσουν, πάνω στον ιστό, για να πάνε να πιάσουν τη σημαϊούλα. Νικητής ήταν εκείνος που κατόρθωνε να μη γλιστρήσει κατά την πορεία και να καταφέρει να πάρει τη σημαϊούλα. Όσοι γλιστρούσαν, έπεφταν στο νερό και το αγώνισμα γινόταν πολύ διασκεδαστικό. Το αγώνισμα τελειώνει μόλις ο πρώτος διαγωνιζόμενος κατάφερνε να πάρει τη σημαϊούλα.

Βαρκαρόλες μετά μουσικής

Ξεχωριστή θέση μέσα στις εκδηλώσεις του Κα-

ΠΟΛΙΤΗΣ

Τρίτη, 17 Ιουνιος 2008, p. 60

τακλυσμού είχαν οι βαρκαρόλες που έκαναν τη διαδρομή τους μέσα στο σκοτάδι τη νύχτα της Κυριακής και τη Δευτέρα του Κατακλυσμού. Ήταν πραγματικά κάτι το πολύ θεαματικό.

Οι βαρκαρόλες ήταν βάρκες στολισμένες με διάφορα σκηνικά. Διέθεταν φωτισμό από μπαταρία ή φανάρια και πάνω στην κάθε μια υπήρχε ορχήστρα και χορωδία που τραγουδούσε. Οι ψαράδες παραχωρούσαν τις ψαρόβαρκές τους που ήταν, όπως είπαμε, με πανιά, στις διάφορες οργανώσεις και σωματεία και αυτά αναλάμβαναν τη διακόσμησή τους. Συνήθως υπήρχαν 4-5 συμμετοχές και η καλύτερη βαρκαρόλα βραβευόταν. Η διαδρομή ήταν πράγματι πολύ θεαματική. Οι βαρκαρόλες διακόπηκαν στα χρόνια του αγώνα του 1955-59, συνεχίστηκαν για ένα με δυο χρόνια το 1960 και 1961 και μετά σταμάτησε η διοργάνωσή τους.

Οι βράχοι τις νύχτες του Κατακλυσμού από το "Κωνσταντία" μέχρι την Καμήλα φωτίζονταν ανάλογα με τα μέσα που διέθεταν. Αρχικά έπαιρναν βαρέλια που τα γέμιζαν με παλιόρουχα και στουπιά που τα εμποτίζαν με παλιόλαδα των μηχανών. Αυτά τα βρεμένα με λάδια παλιόρουχα τα άναβαν και έδιναν ένα λαμπερό φωτισμό μέσα στο σκοτάδι.

Αργότερα την πανηγυρική ατμόσφαιρα της γιορτής τη συμπλήρωσαν και τα πυροτεχνήματα που φώτιζαν όλη την παραλία και τον ουρανό, εκτοξευόμενα από την Καμήλα.

Δείπνο στην παραλία και βαρκαδά

Τις νύχτες του Κατακλυσμού ο κόσμος πήγαινε στην παραλία με την οικογένειά του, έπαιρνε τα φαγητά του και αφού άπλωναν στην άμμο έναν πεύτζιν (= κιλίμι) τα έβαζε πάνω, έτρωγε και διασκεδάζε. Η συνήθεια αυτή διεκόπη στα χρόνια του αγώνα του 1955-59. Συνεχίστηκε λίγο μετά τον αγώνα και διεκόπη στα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του 1980. Ο κόσμος συνήθιζε επίσης του Κατακλυσμού να πηγαίνει βαρκαδά. Ο οικογενειάρχης πήγαινε την οικογένειά του βαρκαδά, ο αρραβωνιαστικός την αρραβωνιαστική, καθώς και πολλοί νέοι πήγαιναν βαρκαδά μέχρι την Καμήλα. Οι βάρκες πηγαينوέρχονταν και δεν προλάβαιναν να εξυπηρετούν. Για έναν περίπατο πλήρωνε κάθε άτομο τρία πέντε γρόσια (ήταν το τότε νόμισμα).

Φυσικά, για τότε και για αργότερα, θα μπορούσαμε να πούμε τόσα και τόσα...

Όμως, μένουμε μέχρις εδώ...

ΠΗΓΗ: Λαογραφική Κύπρος (Δεκέμβρης 1986), μελέτη Γιάννουκου Δ. Σωτήρη

ΠΟΛΙΤΗΣ

Τρίτη, 17 Ιουνιος 2008, p. 60

